

SLOVENE A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
SLOVÈNE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
ESLOVENO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Napišite komentar k **enemu** izmed naslednjih dveh besedil:

1. (a)

Punta

Punta je eden izmed koncev sveta, kraj mnogih vetrov in neukrotljivih moči, v morsko križišče zapičen klin kopnega. Punta s svetilnikom in cerkvijo, v kateri sem kot otrok z razprtimi očmi opazoval nabožno sliko brodolomca in presenečen, še bolj pa prestrašen, ugotovil, da slika živi, se premika, mi sledi v sanje, me privlači in mi pripoveduje, slika, ki, čeprav je že dolga leta ni več za vrati v cerkvi, še vedno stoji za mojimi zaprtimi vekami. In svetilnik, ki steguje svojo svetlobo daleč ven na morje, nosi v njej upanje in kliče mornarje domov.

Poletje in negibna vročina. Jezero je že daleč za menoj, razdaljo merim v letih, državah. Oliver se potepa po morjih, on je držal v otroštvu dano obljubo, jaz pa v polsnu ležim na razbeljeni skali. Za menoj svetilnik, spredaj pa morje, dviguje se rahla sapica, kmalu bo zapihal maestral.

Zelo blizu v valobran nametanih skal, ki ob neurjih dvigujejo mogočne stebre v belino razjarjenega morja, se morsko dno zelo strmo spusti. Tu je prehod, občasna vrata.

Stari ribič Moro, ki je pred svojo kletjo, tik pod oknom moje stare mame, z vajenimi, toda počasnimi, skoraj uživaškimi gibi, pred mnogimi leti zlagal nasoljene sardele v ogromne pločevinke, mi je nekega dne, medtem ko sva šla v hotel po prazne konzerve, v italijanščini pripovedoval zgodbo:

»Zgodilo se je, ko sem bil še zelo mlad. V Portorožu so imeli pilotsko šolo, to so bili časi! Hidroplani so vzletali, pol ure je trajal polet do Trsta, potem pa je šla redna letalska linija vse do Benetk in Torina. No, v tem času je večkrat prišel na Punto mlad možki, skoraj še fant, toda odločnega pogleda, in govorilo se je, da je izkušen pilot. Ljudje so ga videvali, kako je ure in ure stal ob morju in zrl v globine.

Stari ribiči so govorili, da je začaran, da je zaljubljen v morsko deklico. Prihajal je vedno bolj pogosto in osamljeni nočni sprehajalci so ga videli, kako je ves moker lezel iz morja. Potem je kakor v sanjah odtaval k svojim hangarjem, čez kak dan ali dva pa je spet prišel. To se je nadaljevalo celo poletje, jeseni pa so ga našli utopljenega na obrežju. Imel je polna usta morske trave.

Bila je sirena, so govorili ljudje. Poljub je bil predolg, pa je vdihnil vodo, ali pa ga je ona vzljubila in ga ni pustila nazaj. Če je tako, potem zdaj v drugem telesu plava z njo po morjih in je neskončno srečen.«

Prestregel je nejeveren in prestrašen pogled otroka in mi rekel: *»Dobro, pa nič, nič ni res...«*

Jaz pa sem vedel, da je res, vse res.

Lenobno poležavam na skali. Ovohavam jo; vonj po soli, to, česar jezero ne premore: opojen vonj daljnih poletij, prvih ljubic, starih knjig iz knjižnice, spomin, ki kakor manjkajoči ton v akordu ne dovoli čiste kadence. Če smo ljudje vsak svoja melodija, so dogodki naša harmonija: zgodi se, da zvenimo razglašeno, celo ... Dremež me odnese.

Ko se zbudim, sem poln moči. Zaspati na Punt, v neposredni bližini počivališča mesečeve ribe, tisočletne popotnice skoraj človeškega obraza, blizu podvodne strmine, ob kateri sem se nešteto krat na dah potopil in se poln nečesa novega dvigoval na površje, je razkošno, skoraj zapeljivo.

40 Sedim na skali tik ob morju in si obuvam plavutke. Morje je prijazno, obliva mi noge in me boža, vabi me.

Zaplavam in v hipu začutim začaranost lebdenja. Zajamem sapo in sunkovito izdihnem, enkrat, dvakrat, tretjič ne izdihnem; požnem se v globino ob padajočem morskem dnu. Izenačujem pritisk, večkrat.

45 Burnem ob val ledene vode, koža me zaboli od tisoč igel mraza, ki so se v trenutku zapičile vame.

Tu sem. Majhna čistina, polna finega peska, kot majhna vasica ob vznožju hriba, še višje zgoraj pa svetilnik. V cerkvi zraven njega je ob tej uri svetloba zelenomodra, podobno kot tukaj.

50 Pa vendar je tukaj nekaj zelo drugače. Tukaj je vse sveto, vse naokoli. Ni zidov in ni tabernaklja s koščki božjega telesa, tukaj ni časa za to. Imaš le nekaj sekund, v tukajšnjem tabernaklju nabija živo srce: lahko zagledam sebe ali Njo, velikokrat neznane podobe, včasih pa nikogar.

Vanja Pegan: *Kopanje mornarjev v topli vodi* (2002)

- Kateri letni čas je prikazan v odlomku in kako ga pripovedovalec doživlja?
- Kakšen je pripovedovalčev odnos do preteklosti in v čem se najbolj očitno izraža?
- Kakšna sta vloga in pomen »svetega« v sklepnem delu odlomka?
- Katere so najbolj opazne prvine avtorjevega sloga in kako prispevajo k Vašemu razumevanju sporočilnosti besedila?

1. (b)

V kajži spomina oživljam predmete,
ko se spuščam v živo brezno nevarno,
pretepena čutila pošiljam na druge planete
sam, v glavi, preživljam uro viharo.

5 Vdihujem koščke svoje duše stvarem,
neimenovane, neodkrite nepomembnosti,
se zbadam, grizem, utrujen in nem,
oči, ušesa, telo na preži, nobene skrivnosti.

10 Bo enkrat vse z imenom imenovano,
bo prišla ta prava bridka smrt,
telo, glava, misel, vse bo razdano,
kar ostane, bo le zabubljen zemljovrt.

Zlatko Zajc: *Spevi* (1993)

- Kakšno čustveno stanje pesnika izražata prva in druga kitica pesmi?
 - Kako razumete vlogo čutov oz. čutil v pesmi?
 - Kako se Vaše razumevanje teme pesmi povezuje s slogovnimi sredstvi, ki jih uporablja pesnik?
Bodite posebej pozorni predvsem na razlike med posameznimi kiticami.
-